

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Παγκόσμια και τοπική πολιτιστική κληρονομιά

Μικροί χαρτογράφοι εν δράσει: Χαρτογραφώντας τα μνημεία
της πόλης μου

Ξανθή Αλμπανάκη

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Ο άνθρωπος καταφέρνει να διαμορφώσει την ταυτότητά τους και τον ρόλο του στην κοινωνία, εφόσον οικειώνεται τα αγαθά του πολιτισμού (Chatziefthymiou, 2019). Συχνά όμως η επαφή των μαθητών/-τριών με τα μνημεία του πολιτισμού μας περιορίζεται σε τυπικές επισκέψεις στο πλαίσιο μόνο κάποιας εκπαιδευτικής επίσκεψης, ενώ θα πρέπει να αποκτά τον χαρακτήρα μιας ουσιαστικότερης γνωριμίας. Ταυτόχρονα, η πολιτιστική κληρονομιά θα πρέπει να αναδεικνύεται είτε είναι υλική, είτε είναι άυλη, να προστατεύεται και να γίνεται σεβαστή από το ευρύτερο κοινό (Hoelscher, 2006).

Η ψηφιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και η ενσωμάτωσή της σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα στο σχολείο θα πρέπει να συμβαδίζει με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση της πολιτιστικής κληρονομιάς που, αντί να την απομονώνει από την καθημερινή ζωή, να ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση μεταξύ αυτής και της κοινωνίας των πολιτών. Η αξιοποίηση ψηφιακών χαρτών προσθέτει στην αξιοπιστία μιας ιστορίας γιατί ο τόπος και η θέση συνδέονται με την ίδια την έννοια του προορισμού (Denning, 2005). Προσφέρουν επίσης μια διεπιστημονική προσέγγιση στη μάθηση και συνδέουν την επιστήμη, την τέχνη, την τεχνολογία και την ιστορία μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (Almpanaki, 2019).

Στο προτεινόμενο Πρόγραμμα Δεξιοτήτων, οι μαθητές/-τριες ως μικροί ερευνητές/χαρτογράφοι εντοπίζουν μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς στην περιοχή τους, τα οποία συγκαταλέγονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco είτε άλλα μνημεία και κατόπιν δημιουργούν τους δικούς τους διαδραστικούς ψηφιακούς χάρτες μνημείων (Αλμπανάκη, Γκιούρα, 2016). Η αξιοποίηση του χάρτη ως διδακτικού μέσου βασίζεται στην ικανότητα των μαθητών/-τριών να μαθαίνουν από αυτόν (MacEachren, 1995, Fazio & Keranen 1995, Kwan 1999, Λαμπρινός, 2002), καθώς ένας ψηφιακός χάρτης αποτελεί «μία επέκταση της ανθρώπινης ικανότητας να οπτικοποιεί τοποθεσίες και κατανομές» (Peterson, 1995).

Σε όλη τη διάρκεια του Προγράμματος επιχειρείται ο συνδυασμός πολλών ειδών γραμματισμών: γλωσσικός, γεωγραφικός, θρησκευτικός με έμφαση στον ψηφιακό γραμματισμό. Επιπρόσθετα, το Πρόγραμμα στοχεύει σε απόκτηση γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων και μεθοδολογιών στο πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών, ώστε οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τις ψηφιακές προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα. Με αυτόν τον τρόπο αναδεικνύεται και το γεγονός ότι οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες αποτελούν πλέον ένα από τα πιο δραστήρια και δημοφιλή ερευνητικά πεδία (Ζαχαρούλα Σμυρναίου, Παπαδοπούλου, 2020). Ο ψηφιακός μετασχηματισμός άλλωστε είναι μία από τις έξι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το διάστημα 2019-

2024 όπως και η καλλιέργεια της ψηφιακής ικανότητας των Ευρωπαίων πολιτών (DigComp 2.1., 2017).

Το πρόγραμμα υιοθετεί το πλαίσιο αναφοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης για τους δείκτες του δημοκρατικού Πολιτισμού (RFCDC) καθώς το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ο κατεξοχήν θεσμός στήριξης των υποκειμένων στις διαδικασίες κοινωνικής και πολιτισμικής τους ένταξης. Έχει επίσης μεγάλη ευελιξία καθώς μπορεί να αξιοποιηθεί ολόκληρο ή τμηματικά και να προσαρμοστεί στα ενδιαφέροντα και κλίσεις των μαθητών/-τριών. Επίσης, μπορεί να προσαρμοστεί ώστε να αξιοποιηθεί στην περιοχή που ενδιαφέρει κάθε σχολείο όπως και στις κοινωνικοπολιτισμικές ιδιαιτερότητες της κάθε τάξης.

Το προτεινόμενο Πρόγραμμα Δεξιοτήτων συνδέεται με τα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας, της Γεωγραφίας, των Θρησκευτικών, της Πληροφορικής, της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Μαθηματικών, ενώ είναι προσανατολισμένο στον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό της Γ΄ Γυμνασίου. Αξιοποιούνται συνεπώς οι πρότερες γνώσεις των μαθητών/-τριών πάνω στα συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα και από τις προηγούμενες τάξεις. Επιλεγμένες δραστηριότητες των εργαστηρίων μπορούν να αναπτυχθούν και κατά τη διδασκαλία όλων των παραπάνω μαθημάτων σε συνεργασία με τους/τις διδάσκοντες/-ουσες είτε είτε να προταθεί επιπλέον ενασχόληση με το υλικό και συνεργασία εξ αποστάσεως μέσω της μεθοδολογίας της ανεστραμμένης τάξης είτε της «e- class» και της «eme».

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Ως προαπαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή αναφέρονται ενδεικτικά: ηλεκτρονικά φύλλα εργασίας, αίθουσα με βιντεοπροβολέα και υπολογιστές (έναν για κάθε ομάδα) ή εργαστήριο πληροφορικής, διαδίκτυο, video, εικόνες, λογισμικά και προγράμματα παρουσίασης πληροφοριών και επεξεργασίας κειμένων (Microsoft Word, εννοιολογικοί χάρτες κ.ά.), πλατφόρμα δημιουργίας ψηφιακών χαρτών, χαρτόνι ή χαρτί μέτρου, μαρκαδόροι, τετράδιο, μολύβι. Εάν κριθεί απαραίτητο προηγείται ένα προπαρασκευαστικό στάδιο (Pre-Production Stage) εξοικείωσης του/της εκπαιδευτικού και των μαθητών/-τριών με το googleearth και τη χρήση πλατφορμας ψηφιακών χαρτών στο μάθημα της Πληροφορικής και ακολουθεί το παραγωγικό στάδιο (Production Stage). Επίσης, εάν υπάρχει πρόθεση για εκπαιδευτική επίσκεψη, θα πρέπει να προγραμματιστεί εκ των προτέρων.

Το Πρόγραμμα μπορεί να υλοποιηθεί δια ζώσης στο εργαστήριο πληροφορικής είτε εξ αποστάσεως σύγχρονα και ασύγχρονα και με τη μεθοδολογία της ανεστραμμένης τάξης (flipped classroom) (Nouri, 2016).

Στην πρόταση εφαρμόζεται η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, καθώς συντελεί στην κοινωνικοποίηση του εφήβου και είναι κατάλληλη για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Ματσαγγούρας, 1995). Ο χωρισμός των ομάδων γίνεται με

βάση τα ενδιαφέροντα και τις κλίσεις των μαθητών/-τριών αλλά δίνεται προσοχή στην τελική σύνθεση των ομάδων ώστε να είναι ανομοιογενείς ως προς το φύλο. Επίσης, λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων των μελών των ομάδων ώστε όλες οι ομάδες να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις δραστηριότητες (4-6 άτομα), ενώ άλλες φορές οι μαθητές/-τριες εργάζονται ανά δυάδες ή ατομικά.

Σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος προτείνονται συμμετοχικές δραστηριότητες από πολύ απλές έως ολοκληρωμένες δραστηριότητες ώστε να υπάρξει ενεργός εμπλοκή των μαθητών/-τριών στη διαδικασία. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού είναι σε όλη τη διάρκεια καθοδηγητικός και υποστηρικτικός και επισκέπτεται τις ομάδες εργασίας των μαθητών/-τριών (Μπίκος, 2012). Για τις ανάγκες ανάπτυξης των εργαστηρίων του Προγράμματος αξιοποιούνται:

1) Το Google Earth, μια εφαρμογή που παρέχει δορυφορικές εικόνες μεγάλης ευκρίνειας από όλα τα σημεία του πλανήτη και προσφέρει ακόμη πολλές άλλες δυνατότητες με την νέα του εφαρμογή «Street View». Το δυναμικό αυτό εργαλείο είναι κατάλληλο για να αναπτύξουν οι μαθητές/-τριες επικοινωνιακές και συνεργατικές δεξιότητες, ικανότητες αναζήτησης και εξερεύνησης, ενώ παράλληλα ενισχύονται οι ψηφιακές και γεωχωρικές τους δεξιότητες.

2) Η πλατφόρμα ArcGIS, ένα πολυμεσικό περιβάλλον που δίνει τη δυνατότητα να αξιοποιηθούν ψηφιακοί χάρτες από όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και σε όλα τα γνωστικά πεδία χωρίς να απαιτεί από τον/την εκπαιδευτικό να γνωρίζει τη λειτουργία πολύπλοκων λογισμικών. Εφαρμογές αυτού του τύπου έχουν ως στόχο να εκπαιδεύσουν τους επισκέπτες/χρήστες και συμβάλουν στη συνολική εκτίμηση ενός τόπου/προορισμού (Kwang & Gretzel, 2012). Υπάρχει όμως η δυνατότητα να αξιοποιηθούν εναλλακτικά και οι χάρτες της google εάν κριθεί προσφορότερο από τον/την εκπαιδευτικό.

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοιχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης. Κάθε εργαστήριο θα αναπτύσσεται σε ένα φύλλο A4 με βάση τη ρουμπρίκα του Παραρτήματος (1 σελίδα ανά εργαστήριο = 7 σελίδες)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	Φροντίζω το περιβάλλον	Υποθεματική	Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική Κληρονομιά
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Γ' Γυμνασίου		

<p>Τίτλος</p>	<p>Μικροί χαρτογράφοι εν δράσει: Χαρτογραφώντας τα μνημεία της πόλης μου</p>
<p>Δεξιότητες στόχευσης του προγράμματος</p>	<p>Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ψηφιακός γραμματισμός - Τεχνολογικός γραμματισμός - Γραμματισμός στα μέσα - Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων - Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας <p>Δεξιότητες Μάθησης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κριτική σκέψη - Επικοινωνία - Συνεργασία - Δημιουργικότητα <p>Δεξιότητες του νου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στρατηγική σκέψη <p>Δεξιότητες Ζωής</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υπευθυνότητα - Πρωτοβουλία - Οργανωτική ικανότητα - Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα
<p>Σύνδεση με τη Βασική Θεματική</p>	<p>Υποθεματική. Παγκόσμια και τοπική Πολιτιστική κληρονομιά</p>

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/-τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ενισχύουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες -καλλιεργούν ευχέρεια και ετοιμότητα στον προφορικό λόγο -διατυπώνουν επιχειρήματα για το αν οι ψηφιακές δεξιότητες αποτελούν τμήμα της εργαλειοθήκης των ανθρωπιστικών σχολών 	<p>1^ο Εργαστήριο</p> <p>Πολιτιστική κληρονομιά vs ψηφιακές δεξιότητες:</p> <p>Αλληλοαποκλειόμενα ή αλληλοσυμπληρούμενα;</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Γνωριμία/Άνοιγμα σε κύκλο: «Ας γνωριστούμε από την αρχή» -Καταιγισμός ιδεών -Εισαγωγή στο πρόγραμμα, στόχους/μεθοδολογία/κριτήρια αξιολόγησης. -Διερεύνηση πρότερων εμπειριών και γνώσεων των μαθητών/-τριών/ενεργοποίηση προϋπάρχουσας γνώσης. -Προσδιορισμός της ανάγκης για κριτική διερεύνηση του θέματος. -Εννοιολογική χαρτογράφηση -Αντιλογίες: «Πολιτιστική κληρονομιά vs ψηφιακές δεξιότητες: Αλληλοαποκλειόμενα ή αλληλοσυμπληρούμενα; -Κριτικός αναστοχασμός/Ημερολόγιο αναστοχασμού
<p>Οι μαθητές/-τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αξιοποιούν γνώσεις, ψηφιακές δεξιότητες και μεθοδολογίες στο πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών -επιδεικνύουν πνεύμα συνεργασίας -εντοπίζουν υλικό στο διαδίκτυο 	<p>2^ο Εργαστήριο</p> <p>Αξιοποιώντας το διαδίκτυο</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Ιστοεξερεύνηση -Εργασία σε ομάδες -Κριτικός αναστοχασμός -Ημερολογίου αναστοχασμού -Εφημερίδα τοίχου
<p>Οι μαθητές/-τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -αναγνωρίζουν ότι τα ιστορικά μνημεία έχουν ανεκτίμητη αξία και αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ταυτότητας μας -συσχετίζουν την πολιτιστική κληρονομιά με την καθημερινή ζωή των ανθρώπων -εκτιμούν ότι οι ψηφιακές 	<p>3^ο Εργαστήριο</p> <p>Σε ρόλο μικρού ερευνητή</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Συμπλήρωση Δελτίου Ερευνητή (μνημείων) -Δημιουργική γραφή/«Ένα μνημείο αφηγείται...» -Κριτικός αναστοχασμός/Ημερολόγιο αναστοχασμού

<p>ανθρωπιστικές επιστήμες έχουν αναδυθεί ως ένα από τα πιο δραστήρια και δημοφιλή ερευνητικά πεδία. -εκφράζουν τη δημιουργικότητά τους</p>		
<p>Οι μαθητές/-τριες να: -αναπτύσσουν δεξιότητες χωρικής σκέψης, χαρτογραφικές ικανότητες και τοποθέτησης στον χώρο -δημιουργούν διαδρομές και να κάνουν μετρήσεις του μήκους της διαδρομής -καλλιεργούν στρατηγική σκέψη</p>	<p>4^ο Εργαστήριο-Εντοπίζω την τοποθεσία ενός μνημείου</p> 	<p>-Εικονική περιήγηση (googleearth) -Οργάνωση περιήγησης -Κριτικός αναστοχασμός /Συμπλήρωση ημερολογίου αναστοχασμού</p>
<p>Οι μαθητές/-τριες να: -καλλιεργούν γλωσσικό/ψηφιακό, θρησκευτικό γραμματισμό/ γραμματισμό στην χαρτογραφία (mapliteracy) και στα μέσα (medialiteracy) -αισθητοποιούν την έννοια του χρόνου-τόπου οπτικοποιώντας τη σκέψη τους</p>	<p>5^ο Εργαστήριο-Μικροί χαρτογράφοι εν Δράσει (α)</p> 	<p>-Εργασία σε ομάδες: Ψηφιακή χαρτογράφηση (Οι μαθητές/-τριες δημιουργούν ομαδοσυνεργατικά τους δικούς τους ψηφιακούς χάρτες) -Κριτικός αναστοχασμός -«Θα σου πω μια ιστορία...»</p>
<p>Οι μαθητές/-τριες να: -αναπτύσσουν ψηφιακό γραμματισμό, θρησκευτικό γραμματισμό, γεω-γραμματισμό, γραμματισμό στην χαρτογραφία (mapliteracy) και στα μέσα (medialiteracy) -καλλιεργούν ομαδοσυνεργατικές δεξιότητες μέσα από ένα αλληλεπιδραστικό περιβάλλον</p>	<p>6^ο Εργαστήριο Μικροί χαρτογράφοι εν δράσει (β)</p> 	<p>-Εμπλουτισμός ψηφιακών χαρτών. Οι μαθητές/-τριες εμπλουτίζουν τους ψηφιακούς τους χάρτες με πολυμεσικό υλικό/πληροφορίες κ.ά. -Διαμοιράζονται/κοινοποιούν το υλικό έξω από τους «τοίχους» του σχολείου -Κριτικός αναστοχασμός/Δελτίο εξόδου...(ερωτήσεις αναστοχασμού)</p>

<p>Οι μαθητές/-τριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> -επιδεικνύουν δεξιότητες παρουσίασης και αυτορρύθμισης -καλλιεργούν την κριτική τους σκέψη -αναπτύσσουν υπευθυνότητα, πρωτοβουλία και οργανωτική ικανότητα 	<p>7^ο Εργαστήριο Επανεξετάζοντας</p> 	<ul style="list-style-type: none"> -Παρουσίαση εργασιών (ψηφιακών χαρτών) -Επιλογή επιτευγμάτων μαθητών/-τριών για το «portfolio». -Τελικός κριτικός ανασταχασμός -Συμφωνώ-Διαφωνώ -Φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης
---	---	---

ΕκπαιδευτικόΥλικό/ Συνδέσεις/

- Council of Europe Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC), <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>.
- Εγχειρίδιο Δραστηριοτήτων Προτάσεις βασισμένες στα ανθρώπινα δικαιώματα και την ομαδοσυνεργατική μάθηση στην τάξη. Erasmus+. <https://inclusiveschools.net/gr/wp-content/uploads/sites/3/2020/04/INSCOOL-BOOKLET-GR.pdf>.
- Ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες (2020). Πρόγραμμα Σπουδών για τα Εργαστήρια δεξιοτήτων. Εθνικό και Καποδιστριακό Πρόγραμμα σπουδών Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Δρ. Ζαχ. Σμυρναίου-Δρ. Μ.Παπαδοπούλου.
- Εκπαιδευτικό υλικό «Οδηγός για το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Σερρών». <https://www.slideshare.net/serreschools/ss-41858585>.
- ArcGISOnline, <https://www.arcgis.com/home/index.html> on 30/3/2018.
- Βίντεο, Παρουσίαση ψηφιακού χάρτη «Θρησκευτικά μνημεία» μέσω του ArcGISOnline, <https://youtu.be/rhw5w6Z5fGY>.
- Google Earth, <http://earth.google.com/>.
- DigCompEdu, 2018 *European Framework for the Digital Competence of Educators*, Publications Office of the European Union.
- Promoting Effective Digital-Age Learning: A European Framework for Digitally-Competent Educational Organizations, 2015, Publications Office of the European Union.
- Λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης, <https://bubbl.us/>.
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Νομοθεσία, https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/laws_heritage.aspx.

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Επιστημονικό Κέντρο Ψηφιακής Γεωγραφικής Εκπαίδευσης του ΑΠΘ Digital Earth, <http://www.digital-earth.edu.gr/index.php/el/>,

Αξιολόγηση Προγράμματος- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Η αξιολόγηση του Προγράμματος δεν είναι μια αποπλαισιωμένη δραστηριότητα, που λειτουργεί ανεξάρτητα από τη μαθησιακή διαδικασία. Για τον λόγο αυτό διενεργείται σταδιακά σε όλη τη διάρκεια υλοποίησης μέσα από τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων στις δραστηριότητες και στις (ημι)δομημένες συζητήσεις, τη συμπλήρωση των φύλλων εργασίας και αυτοαξιολόγησης, τα ημερολόγια αναστοχασμού, το «portfolio» και την τελική παρουσίαση εργασιών μαθητών/-τριών.

Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός

Στο τέλος κάθε εργαστηρίου του Προγράμματος υπάρχει δραστηριότητα κριτικού αναστοχασμού και τελικός κριτικός αναστοχασμός στο τελευταίο εργαστήριο. Επιπλέον δημιουργήθηκαν φύλλα αξιολόγησης για τους/τις μαθητές/-τριες:

Πριν την εφαρμογή: Διερεύνησης στάσεων/γνώσεων
<https://forms.gle/V7qu1rGSinxDrduD8>.

Μετά την εφαρμογή: Ολοκλήρωση εργασιών/Καταγραφή απόψεων/Διερεύνησης γνώσεων <https://forms.gle/SzyiHYhiDKewu6Zm9> και αξιολόγησης δεξιοτήτων: <https://forms.gle/NNEaxSUDBLq5mj5Q8>.

Για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των δραστηριοτήτων, που αναφέρονται στο Πρόγραμμα προτείνεται επιπλέον, η παρατήρηση και η καταγραφή σημειώσεων σε ημερολόγιο κάθε εργαστηρίου από τον/την εκπαιδευτικό.

Ενδεικτικές εκδηλώσεις διάχυσης:

- Συμμετοχή σε πολιτιστικά Φεστιβάλ της πόλης/περιοχής
- Δελτία τύπου
- Διοργάνωση ημερίδας στο σχολείο με αντίστοιχη θεματική
- Δημιουργία ιστολογίου για την Πολιτιστική κληρονομιά
- Άρθρα σε τοπικές εφημερίδες/στη μαθητική εφημερίδα/σε εκπαιδευτικές κοινότητες στο διαδίκτυο κ.ά.
- Συμμετοχή του σχολείου σε ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus+ ή eTwinning με παρόμοια θεματική.

Προαιρετικές δραστηριότητες

- Οργάνωση εκπαιδευτικής επίσκεψης στο κέντρο της πόλης (π.χ Βυζαντινό Μουσείο Θεσσαλονίκης).
- Δημιουργία ηλεκτρονικού ευρετηρίου πολιτιστικής κληρονομιάς (ebook).

Σημειώσεις:

Χρήσιμο υλικό/Βιβλιογραφία

Αλμπανάκη, Ξ, Γκιούρα, Χ. (2016). «Η ψηφιακή χαρτογράφηση ως μέσο διδασκαλίας στο μάθημα των Θρησκευτικών», 4ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας «Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη διδακτική πράξη»,

- Θεσσαλονίκη, 8-10 Απριλίου 2016, σσ. 305-312, ISBN978-960-99301-2-3.
- Λαμπρινός, Ν. (2002). Πετυχαίνουν οι δάσκαλοι το αποτέλεσμα που επιδιώκουν στο μάθημα της Γεωγραφίας, Πανελλήνιο Συνέδριο «Σχολική γνώση και Διδασκαλία στην Α/θμια Εκπ/ση», Ιωάννινα, τόμος Β΄, σσ. 118-129.
 - Ματσαγγούρας, Ηλ. (1995). *Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση*, Αθήνα.
 - Μπίκος, Κ. (2012). *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Θεσσαλονίκη: Εκ. Ζυγός.
 - Νικολαΐδου, Σ. (2009). *Λογοτεχνία και Νέες Τεχνολογίες*. Αθήνα: Κέδρος.
 - Οδηγός Εκπ/κού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Γυμνάσιο.(2017). Τεύχος Α΄ Περιγραφική Αξιολόγηση: Θεωρητικό Πλαίσιο και Μεθοδολογία. ΙΕΠ.
 - Almpanaki,X. (2019). The employment of religious heritage as a tool for promoting multiculturalism dialogue in schools through Religious Education.*Greek Journal of Religious Education, 2(2), 19-27, October 2019*. DOI: 10.30457/031120192.
 - Chatziefthymiou,V. (2019). The pedagogical use of cultural heritage in educating refugee students. *Educational Alternatives. Journal of International Scientific Publications. Volume 17 (2019) pages: 332-338*. ISSN 1314-7277.
 - Denning, S. (2005). *The leader's guide to storytelling*. Chichester: John Wiley & Sons.
 - DigComp 2.1. (2017) *The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use* ,Publications Office of the European Union.
 - Fazio, R.P., and Kathryn Keranen. (1995). Mapping a course with GIS, *The Science Teacher 62(3): 16-19*.
 - Hoelscher, S. (2006). *Heritage. Sharon Macdonald. A Companion to Museum Studies*. Blackwell Publishing.
 - Jonassen, D. & Howland, J. & Marra R.M & Crismond, D. (2011). *Ουσιαστική μάθηση με την Τεχνολογία*, μετφ-επιμέλεια Β. Μητροπούλου, Θεσσαλονίκη: Μέθεξις.
 - Kwan, T. (1999). Pre-teenage children's vernacular perception and experience of maps in Hong Kong, *International Research in Geographical and Environmental Education, 8 (1) pp. 5-25*.
 - Kwang, M., & Gretzel, U. (2012). Effects of podcast tours on tourist experiences in a national park. *Tourism Management, 33, 440–455*.
 - Nouri, J. (2016). The flipped classroom: for active, effective and increased learning –especially for low achievers. *International Journal of Educational Technology in Higher Education* volume 13, Article number: 33 (2016).
 - Peterson M.P. (1995). *Interactive and Animated Cartography*, London: Prentice Hall.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων (3-5 φύλλα)

1^ο Εργαστήριο- Πολιτιστική κληρονομιά vs ψηφιακές δεξιότητες: Αλληλοαποκλειόμενα ή αλληλοσυμπληρούμενα;

-Ας γνωριστούμε από την αρχή/Άνοιγμα σε κύκλο:5΄. Τα παιδιά σε κύκλοκαλούνται να συμπληρώσουν μια κάρτα με παραλήπτη τον ίδιο τους εαυτό, αναφέροντας μία ψηφιακή τους δεξιότητα που δεν γνωρίζουν οι συμμαθητές/-τριές τους. Ανακοινώνουν στην τάξη.

-Καταιγισμός ιδεών 5΄. Με αφορμή τη φράση«Πολιτιστική κληρονομιά»τα παιδιά γράφουν στον πίνακα σχετικές λέξεις/σκέψεις και προσδιορίζουν την ανάγκη για κριτική διερεύνηση του θέματος.

-Εισαγωγικό στάδιο 10΄. Εισαγωγή στο πρόγραμμα (στόχους/μεθοδολογία/κριτήρια αξιολόγησης). Ο/Η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/-τριες συναποφασίζουν από την αρχή του Προγράμματος για την δημιουργία φακέλου εργασιών (portfolio), τον στόχο τήρησης του φακέλου, για το χρόνο έναρξης και το χρόνο ενημέρωσης, για το περιεχόμενο του, τους στόχους μάθησης που θέτει ο/η μαθητής/-τρια, για το είδος των εργασιών που θα εμπεριέχει και τον τρόπο που θα καταχωρούνται οι εργασίες τους.

-Εννοιολογική χαρτογράφηση 10΄. Οι μαθητές/-τριες κατηγοριοποιούν τις λέξεις και συμπληρώνουν ομαδοσυνεργατικά έναν ημιτελή εννοιολογικό χάρτη που έχει δημιουργηθεί από τον/την εκπαιδευτικό μέσω του λογισμικού bubb.us (Εικόνα1). Παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης.

Εικόνα 1. Εννοιολογικός χάρτης

-Αντιλογίες: «Πολιτιστική κληρονομιά vs ψηφιακές δεξιότητες»: Αλληλοαποκλειόμενα ή αλληλοσυμπληρούμενα; 10΄. Οι αντιλογίες με τη μορφή του «λόγου – αντιλόγου» συμβάλλουν στην όξυνση των διανοητικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών, τον εμπλουτισμό των γνώσεών τους, αλλά και στην απόκτηση ευχέρειας και ετοιμότητας στον προφορικό λόγο. Δημιουργούνται δύο ομάδες, η ομάδα του λόγου που υποστηρίζει τη θέση και η ομάδα του αντιλόγου που υποστηρίζει την αντίθεση. Συντάσσουν τα επιχειρήματά τους, τα παρουσιάζουν και μπορούν να θέσουν ερωτήματα στην άλλη ομάδα.

-Κριτικός αναστοχασμός 5΄. Ημερολόγιο αναστοχασμού.

Σε ένα τετράδιο οι μαθητές/-τριες στο τέλος κάθε εργαστηρίου σημειώνουν με την μορφή ημερολογίου όσα έμαθαν, έκαναν, επεξεργάστηκαν και δημιούργησαν. Μπορούν να γραφτούν απορίες, προβληματισμοί, ερωτήματα και προεκτάσεις.

2^ο Εργαστήριο-Αξιοποιώντας το διαδίκτυο

-Ιστοεξερεύνηση-Εργασία σε ομάδες 30'

Οι μαθητές/-τριες χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες λαμβάνουν μέρος σε μία ιστοεξερεύνηση (εάν υλοποιείται εξ αποστάσεως σύγχρονα οι μαθητές/-τριες εργάζονται σε διαφορετικά δωμάτια σε διαδικτυακή πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης).

Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής βήματα για κάθε ομάδα (**1^ο Φύλλο εργασίας**):

α) Συλλογή υλικού που αφορά την περιοχή τους για πολιτιστικά μνημεία που συγκαταλέγονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco (μνημεία, κτήρια, μοναστήρια/ασκητήρια, βυζαντινές εκκλησίες) είτε και με άλλα μνημεία,

β) Αναζήτηση πληροφοριακού υλικού μέσα από έγκυρες πηγές/επίσημες ιστοσελίδες και αποθετήρια,

γ) Αποθήκευση του υλικού σε ψηφιακή μορφή δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στην αναφορά των δημιουργών και τα πνευματικά δικαιώματα.

Η δραστηριότητα μπορεί να συνεχισθεί και ασύγχρονα μέσα από το περιβάλλον της ηλεκτρονικής τάξης. Ενδεικτικά προτείνονται αποθετήρια και ιστοσελίδες αλλά οι μαθητές/-τριες μπορούν να εντοπίσουν και επιπλέον υλικό:

Η 1^η ομάδα θα ασχοληθεί με την πλατφόρμα της Europeana,

Η 2^η ομάδα θα ασχοληθεί με το Ψηφιακό αποθετήριο του Φωτόδεντρου,

Η 3^η ομάδα θα ασχοληθεί με το αποθετήριο Οδυσσεύς,

Η 4^η ομάδα θα συλλέξει πληροφορίες από διάφορες έγκυρες ιστοσελίδες που σχετίζονται με μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς δίνοντας έμφαση στην πόλη/περιοχή τους.

Μπορεί να υπάρξει και επιπλέον ενασχόληση με το υλικό και συνεργασία εξ αποστάσεως μέσω της μεθοδολογίας της ανεστραμμένης τάξης είτε μέσω της «e-class» είτε της «eme». Τέλος, ενθαρρύνεται η συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το μάθημα της Ιστορίας, των Θρησκευτικών και της Πληροφορικής.

-Κριτικός αναστοχασμός/Συμπλήρωση ημερολογίου αναστοχασμού 5'

Σε ένα τετράδιο οι μαθητές/-τριες στο τέλος κάθε εργαστηρίου σημειώνουν με την μορφή ημερολογίου όσα έμαθαν, έκαναν, επεξεργάστηκαν και δημιούργησαν. Μπορούν να γραφτούν απορίες, προβληματισμοί, ερωτήματα και προεκτάσεις.

-Εφημερίδα τοίχου: 10'

Οι μαθητές/-τριες περιγράφουν και σχολιάζουν γύρω από το ζήτημα της πολιτιστικής κληρονομιάς σε μορφή και ύφος εφημερίδας με υπέρτιλους και φωτογραφίες/εικόνες (σε μεγάλο χαρτόνι ή χαρτί μέτρου ή και σε μορφή διαδραστικού διαδικτυακού πίνακα ανακοινώσεων).

3ο Εργαστήριο-Σε ρόλο ερευνητή

- Δελτίο Ερευνητή 20'

Οι μαθητές/-τριες επιλέγουν ένα μνημείο από την περιοχή τους που επιθυμούν συμπληρώνοντας ατομικά περαιτέρω πληροφορίες για το μνημείο σε ένα δελτίο ως μικροί ερευνητές/ιστορικοί (**βλ. 2^ο Φύλλο εργασίας**).

Το δελτίο περιλαμβάνει ερωτήσεις που σχετίζονται με την ταυτότητα του μνημείου, τη σημασία του για τα μέλη της κοινότητας/τους φορείς, τη σημασία του για τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία, μέτρα διαφύλαξης/ανάδειξης που έχουν ληφθεί στο παρελθόν ή που εφαρμόζονται σήμερα (σε τοπική, περιφερειακή ή ευρύτερη κλίμακα), μέτρα διαφύλαξης/ανάδειξης που προτείνεται να εφαρμοστούν στο μέλλον (σε τοπική, περιφερειακή ή ευρύτερη κλίμακα), εικονιστικό υλικό κ.ά.

Μπορεί να υπάρξει και επιπλέον ενασχόληση με το υλικό και συνεργασία εξ αποστάσεως μέσω της μεθοδολογίας της ανεστραμμένης τάξης είτε μέσω της «e-class» είτε της «eme» όπως επίσης και σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το μάθημα της Ιστορίας και των Θρησκευτικών.

- Δραστηριότητα δημιουργικής γραφής 10'

«Ένα μνημείο αφηγείται...»

Η δημιουργική γραφή είναι μία υποκειμενική και δημιουργική διαδικασία ώστε να μετουσιώνει το άτομο τον εσωτερικό και εξωτερικό του κόσμο σε λέξεις (Νικολαΐδου, 2009).

Οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να δημιουργήσουν ομαδοσυνεργατικά μέσω ενός κοινόχρηστου έγγραφου Google μία ιστορία για ένα από τα μνημεία που επέλεξαν όπου θα αφηγούνται σε πρώτο πρόσωπο την ιστορία του μνημείου.

-Κριτικός Αναστοχασμός 5'

Συμπλήρωση ημερολογίου αναστοχασμού

Σε ένα τετράδιο οι μαθητές/-τριες στο τέλος κάθε εργαστηρίου σημειώνουν με την μορφή ημερολογίου όσα έμαθαν, έκαναν, επεξεργάστηκαν και δημιούργησαν.

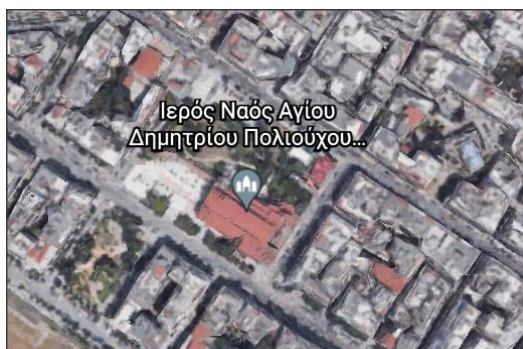

Μπορούν επίσης να γραφτούν απορίες, προβληματισμοί, ερωτήματα και προεκτάσεις.

4^ο Εργαστήριο-Εντοπίζω την τοποθεσία ενός μνημείου

-Εικονική περιήγηση 15΄. Οι μαθητές/-τριες περιηγούνται ανά ζεύγη στο εικονικό περιβάλλον του googleearth σε μνημεία της πόλης τους (π.χ. Θεσσαλονίκη) για να δουν το μνημείο της επιλογής τους αρχικά από το ύψος του δορυφόρου, αλλάζοντας σταδιακά την κλίμακα έως ότου κατέβουν στο ύψος του μνημείου (Εικόνα 1).

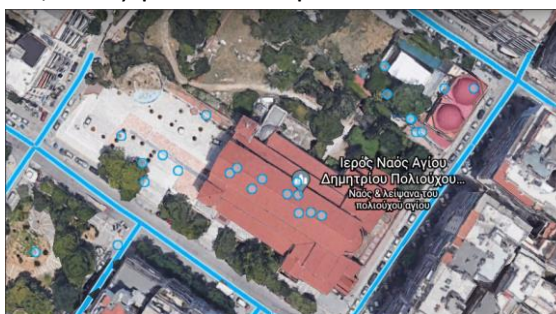

Εικόνα 1. Δορυφορική λήψη μέσω του googleearth

-Οργάνωση περιήγησης 20΄

Στη συνέχεια οι μαθητές/-τριες αφού εντοπίσουν το μνημείο, κάνουν χρήση της δυνατότητας «streetview», όπως φαίνεται στην Εικόνα 2.

Εικόνα 2. Στιγμιότυπο μνημείου μέσω της δυνατότητας Streetview

Κατόπιν, οργανώνουν και περιγράφουν μία περιήγηση στα αξιοθέατα που βρίσκονται περιμετρικά του μνημείου, μετρώντας αποστάσεις και δίνοντας οδηγίες για τις διαδρομές.

Αξιοποιώντας την τρισδιάστατη απεικόνιση, το κάθε ζευγάρι παρουσιάζει την περιήγηση στην ολομέλεια της τάξης καθοδηγώντας η μία ομάδα την άλλη να επισκεφθούν περισσότερα αξιοθέατα της πόλης ή να καθοδηγήσουν σε άλλους προορισμούς.

-Κριτικός αναστοχασμός 5΄

-Συμπλήρωση ημερολογίου αναστοχασμού

Σε ένα τετράδιο οι μαθητές/-τριες στο τέλος κάθε εργαστηρίου σημειώνουν με την μορφή ημερολογίου όσα έμαθαν, έκαναν, επεξεργάστηκαν και δημιούργησαν. Μπορούν να γραφτούν απορίες, προβληματισμοί, ερωτήματα και προεκτάσεις.

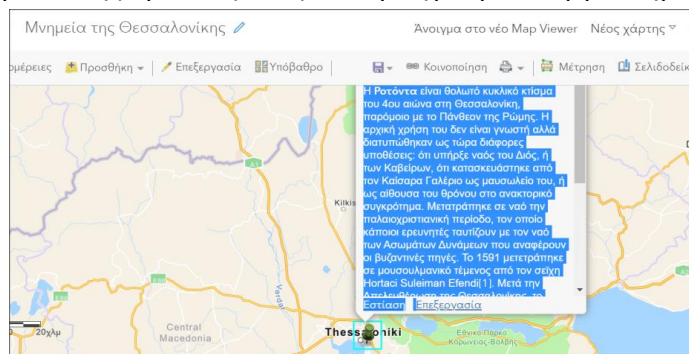
5^ο Εργαστήριο-Μικροί χαρτογράφοι εν δράσει (α)

-Εργασία σε ομάδες: Ψηφιακή χαρτογράφηση 35'

Οι μαθητές/-τριες εργάζονται σε ομάδες και δημιουργούν τους δικούς τους ψηφιακούς χάρτες όπου αποτυπώνουν τα μνημεία της περιοχής τους μέσα από την πλατφόρμα ArcGIS (3^ο Φύλλο εργασίας).

Έχει ήδη δημιουργηθεί από τον/την εκπαιδευτικό ένας ψηφιακός χάρτης που είναι ημιτελής. Ενδεικτικά στη συγκεκριμένη περίπτωση έχει δημιουργηθεί χάρτης με τίτλο: «Μνημεία της Θεσσαλονίκης». Οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να τον ολοκληρώσουν εμπλουτίζοντάς τον με πολυμεσικό υλικό και πληροφορίες που εντόπισαν στη διάρκεια της έρευνάς τους στα προηγούμενα εργαστήρια (Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Ψηφιακός χάρτης «Μνημεία της Θεσσαλονίκης»

Υπάρχει η δυνατότητα να κατασκευαστεί χάρτης αξιοποιώντας έτοιμα χαρτογραφικά επίπεδα (layers) που κατεβαίνουν από το δίκτυο μέσω του λογισμικού ArcGIS On Line.

Η πλατφόρμα συνδέει επίσης χάρτες, εφαρμογές, δεδομένα και ανθρώπους και δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να ανακαλύπτει, να χρησιμοποιεί, να δημιουργεί και να κοινοποιεί χάρτες από οποιαδήποτε συσκευή (επιτραπέζιο υπολογιστή, tablet ή smartphone), οπουδήποτε και οποιαδήποτε στιγμή.

Επιπροσθέτως, η αλληλεπίδραση του χρήστη με τον χάρτη περιλαμβάνει τη σύνδεση στοιχείων της απεικόνισης με διάφορα πολυμέσα (multimedia), τα οποία αποτελούνται από κείμενο, ήχο, εικόνα, βίντεο, δικτυακούς συνδέσμους κ.ά.

Μπορεί να υπάρξει και επιπλέον ενασχόληση με το υλικό και συνεργασία εξ αποστάσεως μέσω της μεθοδολογίας της ανεστραμμένης τάξης είτε μέσω της «e-class» είτε της «eme» όπως επίσης και σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν το μάθημα της Ιστορίας, των Θρησκευτικών και της Πληροφορικής.

-Κριτικός αναστοχασμός 10' /-«Θα σου πω μια ιστορία»: Εξηγώ στον φίλο/-η μου τι σημαίνει η πολιτιστική θρησκευτική κληρονομιά για την περιοχή μου.

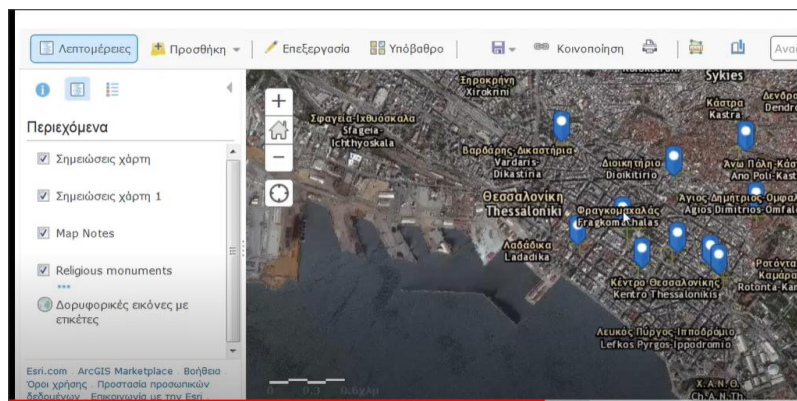
Οι μαθητές/-τριες γράφουν ένα σύντομο κείμενο, όπου εξηγούν σε κάποιο πρόσωπο (ένα μικρό παιδί, έναν ηλικιωμένο, έναν συνομήλικο κ.λπ.) τι σημαίνει η πολιτιστική θρησκευτική κληρονομιά για την περιοχή τους.

6^ο Εργαστήριο-Μικροί χαρτογράφοι εν δράσει (β)

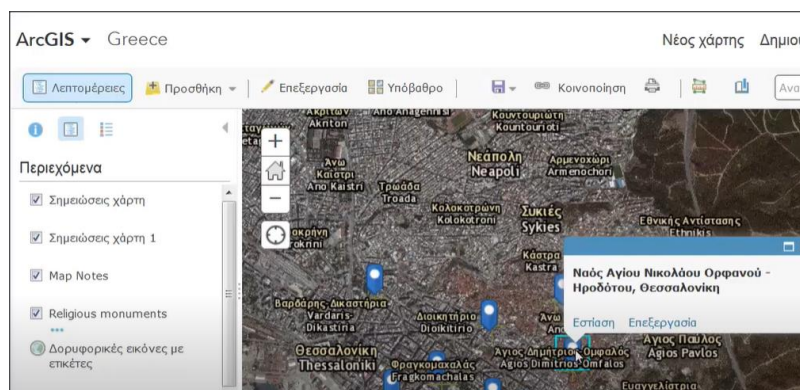
-Εμπλουτισμός ψηφιακού χάρτη 35'

Οι μαθητές/-τριες συνεχίζουν τη σχεδίαση και τον εμπλουτισμό του ψηφιακού χάρτη (**Φύλλο εργασίας 3**). Σε αυτό το εργαστήριο επιλέγουν ποια σημεία θέλουν να τονίσουν, όπως και το είδος του υλικού που θα ενσωματώσουν, προσθέτουν πληροφορίες, εικόνες και υπερσυνδέσμους. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να κατασκευάσουν οποιοδήποτε χαρτογραφικό επίπεδο θέλουν (Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Ψηφιακός χάρτης μέσω του ArcGIS

Μεταφορτώνουν το υλικό στην πλατφόρμα και έχουν τη δυνατότητα να προβούν σε τροποποιήσεις, ενώ στο τέλος γίνεται η εισαγωγή των μεταδεδομένων από τον/την εκπαιδευτικό (Εικόνα 2). Τέλος, κοινοποιούν τους χάρτες τους στην κοινότητα του ArcGIS.

Εικόνα 2. Εμπλουτισμός ψηφιακού χάρτη

-Κριτικός αναστοχασμός 10΄

-Δελτίο εξόδου...(ερωτήσεις αναστοχασμού).

Οι μαθητές/-τριες καλούνται να απαντήσουν με συντομία γραπτώς σε μια ή περισσότερες ερωτήσεις σε σχέση με το εργαστήριο που πήραν μέρος (π.χ. Με δυσκόλεψε.../Θα εφαρμόσω στη ζωή μου/Θα αξιοποιήσω στο μέλλον/Τι ήταν σ' αυτό το εργαστήριο νέο ή έκπληξη για μένα; κ.ο.κ.).

7^ο Εργαστήριο- Επανεξετάζοντας

Κριτικός Αναστοχασμός- Επιλογή επιτευγμάτων μαθητών/-τριών για το «portfolio»-Αυτοαξιολόγηση.

-Παρουσίαση εργασιών (ψηφιακών χαρτών) 15΄

Οι μαθητές/-τριες παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης τους ψηφιακούς τους χάρτες και οποιοδήποτε άλλο υλικό που έχει δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια του Προγράμματος Δεξιοτήτων.

-Επιλογή επιτευγμάτων μαθητών/-τριών για το portfolio τους 10΄

Έχει προηγηθεί ένας γενικός σχεδιασμός φακέλου: τι είναι και σε τι θα χρησιμεύσει. Ο/Η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/-τριες καθώς έχουν συναποφασίσει τον στόχο τήρησης του φακέλου/τον χρόνο έναρξης/τον χρόνο ενημέρωσης/το περιεχόμενο του φακέλου/το είδος των εργασιών που θα εμπεριέχει και τον τρόπο που θα καταχωρούνται οι εργασίες προχωρούν σε αυτό το στάδιο στην τελική επιλογή αυτών των επιτευγμάτων που θέλουν να παρουσιάσουν.

Οι μαθητές/-τριες καλούνται να φέρουν προηγούμενες εργασίες τους που αναπαριστούν την εξέλιξη τους και θα χρησιμεύσουν για σύγκριση με τα νέα στοιχεία.Ο/Η μαθητής/-τρια συλλέγει, επιλέγει και οργανώνει εκείνα τα στοιχεία τα οποία έχουν οριστεί με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και παραπέμπουν σε ρητά διαβαθμισμένα κριτήρια αξιολόγησης.Ο/Η μαθητής/-τρια συζητάει το περιεχόμενο του φακέλου του με κάθε ενδιαφερόμενο (εκπαιδευτικό, συμμαθητές/-τριες, γονείς). Επίσης, έχει τη δυνατότητα μέσα από γόνιμο διάλογο να παρουσιάσει ό,τι έχει πετύχει μέσα από την υλοποίηση του φακέλου του, να διαπιστώσει αν και σε ποιο βαθμό έχει πραγματοποιήσει τους στόχους που έχει θέσει, να ακούσει τις παρατηρήσεις/σχόλια σχετικά με τον φάκελό του και κατ' επέκταση να εντοπίσει δεξιότητες/δυνατά σημεία/δυναμίες.Στο τέλος γίνεται η αξιολόγηση του υλικού του φακέλου όπως και αυτοαξιολόγηση με κριτήρια που είναι ήδη γνωστά στους/στις μαθητές/-τριες.

-Τελικός κριτικός αναστοχασμός 10΄. Οι μαθητές/-τριες αξιοποιώντας τα ημερολόγια αναστοχασμού που διατηρούσαν θετικά στοιχεία, τυχόν ελλείψεις, προτάσεις για βελτίωση, μελλοντικές προεκτάσεις του Προγράμματος Δεξιοτήτων.

-Συμφωνώ-Διαφωνώ 5'. Οι μαθητές/-τριες λαμβάνουν συγκεκριμένη θέση στον χώρο αναφορικά με μία άποψη/θέση για κάποιο σχετικό ζήτημα (π.χ. Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στις ανθρωπιστικές επιστήμες είναι απαραίτητη) (βλ. **Παράρτημα: Βήματα δραστηριότητας**).

-Φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης 5'. Οι μαθητές/-τριες συμπληρώνουν φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης (βλ. **Φύλλο Περιγραφικής αυτοαξιολόγησης**).

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Η περιγραφική αξιολόγηση έχει την έννοια της «ποιοτικής έκφρασης» της επίδοσης του/της μαθητή/-τριας, αλλά και της διαδικασίας της μάθησης που ακολούθησε προκειμένου να φτάσει στη συγκεκριμένη επίδοση.

Περιγράφει δηλαδή την εξέλιξη της μάθησης και της ατομικής προόδου κάθε μαθητή και κάθε μαθήτριας (Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Γυμνάσιο, 2017).

Κατά τη διάρκεια του Προγράμματος προτείνονται: α) Η αρχική αξιολόγηση, στην αρχή της μαθησιακής διαδικασίας, β) Η διαμορφωτική αξιολόγηση με στόχευση τη βελτίωση ως μια παιδαγωγική λειτουργία ενσωματωμένης δυναμικά στη διδακτική πράξη, η οποία αποβλέπει στο συνεχή έλεγχο της επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων (μετακίνηση από την αξιολόγηση της μάθησης στην αξιολόγηση για τη μάθηση), γ) Η τελική αξιολόγηση με στόχευση μελλοντικές βελτιώσεις. Σκοπός της είναι η αξιολόγηση του βαθμού επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων με βάση τη σύγκριση μεταξύ του μαθησιακού επιπέδου κάθε μαθητή/τριας με αυτό που κατείχε προηγουμένως και η ανατροφοδότηση του ίδιου/της ίδιας.

Για το παρών Πρόγραμμα Δεξιοτήτων προτείνονται διάφορες μορφές αυθεντικής αξιολόγησης. Ενδεικτικά:

- Προφορικά σχόλια κι επεξηγήσεις,
- Κριτικός αναστοχασμός στο τέλος κάθε εργαστηρίου με διατήρηση Ημερολογίου αναστοχασμού και άλλες μικρές δραστηριότητες,
- Φύλλα εργασίας.
- Συμπλήρωση ημιτελών εννοιολογικών χαρτών.
- Καταιγισμός ιδεών/Συννεφόλεξο.
- (ημι) δομημένες συζητήσεις,
- Εφημερίδα τοίχου,
- Θετικό-Αρνητικό,
- Δημιουργική γραφή,
- Ρουμπρίκες αυτοαξιολόγησης. Η αυτοαξιολόγηση, εμπλέκει ενεργά τον/τη μαθητή/-τρια στην εκπαιδευτική διαδικασία όπου αναλαμβάνει την ευθύνη της

μαθησιακής διεργασίας και αξιολογεί την ποιότητά της, παρέχει ανατροφοδότηση και οδηγεί στην αυτορρυθμιζόμενη μάθηση.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

Για τα φύλλα περιγραφικής αξιολόγησης αξιοποιήθηκαν ρουμπρίκες, ένα εργαλείο που απεικονίζει μία κλίμακα ή ένα σύνολο από κλίμακες για την αποτίμηση μίας πρακτικής ή παρουσίασης (Jonassen, etall., 2011). Η εφαρμογή μίας ρουμπρίκας στη μαθησιακή διαδικασία αποτελεί ένα μέσο για τη συστηματική αποτίμηση του βαθμού βάσει κριτηρίων ή διαδικασιών.

Τα κριτήρια της αυτοαξιολόγησης των μαθητών/-τριών είναι σε σχέση με την επιτυχημένη ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, την επιτυχή ανάληψη πρωτοβουλιών αποφάσεων κατά τη διάρκεια, τη συμμετοχή κ.ά..

Οι μαθητές/-τριες έχουν ενημερωθεί από την αρχή για τα κριτήρια αξιολόγησης. Το φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης υιοθετεί με τις κατάλληλες προσαρμογές το πλαίσιο αναφοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης για τους δείκτες του του δημοκρατικού Πολιτισμού (RFCDC) και το Ευρωπαϊκό ψηφιακό πλαίσιο (DigCompEduEuropeanDigitalCompetenceFramework).

Η αποτύπωση της απάντησης προτείνεται να γίνεται με όλους τους δείκτες με σύμβολα/εικόνες κ.ά. (π.χ. χεράκι πάνω ίσον ΝΑΙ, χεράκι κάτω ίσον ΟΧΙ. Για να αποτυπωθεί μια ενδιάμεση απάντηση τύπου όπως: καμιά φορά/μερικές φορές κ.ά. μπορεί να υπάρχει ένα σκεπτόμενο ανθρωπάκι).

Φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης		
Ονοματεπώνυμο		
Μετά το πέρας του Προγράμματος Δεξιοτήτων είμαι σε θέση να..... Μπορείτε να επιλέξετε:		
  		
Ψηφιακές δεξιότητες		
Πληροφορίες και επεξεργασία δεδομένων	Ψάχνω για απλά δεδομένα σε απευθείας σύνδεση (εικόνα, δεδομένα). Μπορώ να βοηθήσω τον εαυτό μου με μια ποικιλία πηγών.	
	Μπορώ να αποθηκεύσω αρχείο σε επιλεγμένο φάκελο στη συσκευή μου και να το εντοπίσω.	
	Μπορώ να εντοπίσω στο Διαδίκτυο αυτό που ζητώ, κάθε φορά που ψάχνω και να αναγνωρίζω τι είναι αξιόπιστο και τι όχι.	
Ψηφιακή Επικοινωνία	Επικοινωνώ χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία.	
	Μπορώ να στείλω διάφορα αρχεία (κείμενο, εικόνες) ως συνημμένα σε ένα e-mail ή μέσω άλλων δικτύων.	
	Επιλέγω τις πληροφορίες που θέλω να κοινοποιήσω σύμφωνα με τους στόχους μου.	
Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου	Χρησιμοποιώ εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου για τη δημιουργία ψηφιακών χαρτών.	
	Γνωρίζω ότι το υλικό και το περιεχόμενο στο διαδίκτυο έχει δημιουργηθεί από άλλους ανθρώπους (συγγραφείς) και έχει πνευματικά δικαιώματα που πρέπει να σεβόμαστε κατά τη δημιουργία δικού μου υλικού, όπως των ψηφιακών χαρτών, αφισών κ.α.	
	Μπορώ να χρησιμοποιώ ανοιχτούς πόρους και πλατφόρμες και να δημιουργώ ψηφιακούς χάρτες.	
Ικανότητες		
Δημιουργικότητα	Δείχνω αυτοπεποίθηση ότι μπορώ να επιτυγχάνω καλά	

Αυτεπάρκεια	αποτελέσματα όταν αναλαμβάνω να επιτελέσω ένα καθήκον.	
	Εκφράζω πίστη στην ικανότητά μου να ξεπερνώ τα εμπόδια κατά την επιδίωξη ενός στόχου.	
	Ξέρω να χειρίζομαι απρόβλεπτες καταστάσεις χάρη στην επινοητικότητα μου.	
Δεξιότητες αυτόνομης μάθησης	Ολοκληρώνω μόνος/η τα καθήκοντα μάθησης.	
	Αναπτύσσω τις ιδέες μου συλλέγοντας πληροφορίες.	
	Διαχειρίζομαι αποτελεσματικά τον χρόνο μου για να επιτυγχάνω τους μαθησιακούς στόχους μου.	
Επικοινωνία/ Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης	Ακούω προσεκτικά τους άλλους.	
	Μπορώ να ακούω αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφώ τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου.	
	Δίνω προσοχή σε όσα οι άλλοι υπονοούν αλλά δεν λένε.	
Δεξιότητες συνεργασίας	Όταν εργάζομαι ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλω στην ομαδική εργασία στον βαθμό που μου αναλογεί.	
	Προσπαθώ να επιτυγχάνω συναίνεση ώστε να εκπληρώνω τους στόχους της ομάδας.	
	Όταν εργάζομαι ως μέλος μιας ομάδας, ενημερώνω τους άλλους για τυχόν συναφείς ή χρήσιμες πληροφορίες.	

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Τα «e-portfolios» δομούνται με τις αρχές της αυθεντικής αξιολόγησης και αξιοποιούν ουσιαστικά τις τεχνολογίες για την συγκέντρωση του υλικού του φακέλου του/της μαθητή/-τριας. Τα παραγόμενα γραπτά κείμενα/τεχνήματα των μαθητών/-τριών μπορούν να συγκεντρώνονται με τη μορφή προσωπικού ηλεκτρονικού φακέλου (e-portfolio) και μπορεί να αξιοποιηθεί ο ψηφιακός χώρος εργασίας της «e-class» ή της «eme». Οι μαθητές/-τριες ανεβάζουν ομαδοσυνεργατικά τις εργασίες τους στην πλατφόρμα και ανταλλάσσουν υλικό

ώστε να αναδειχθούν νέες προκλήσεις που προσφέρουν οι τεχνολογίες στη συγγραφή, την αυτοαξιολόγηση και την ανταλλαγή κειμένων.

Οι μαθητές/-τριες έχουν ενημερωθεί από την αρχή για τα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογηθούν (α. τις ικανότητες και δεξιότητες των μαθητών/-τριών: π.χ. την επικοινωνία, τη δημιουργική και κριτική τους σκέψη, τις ψηφιακές δεξιότητες, β. στάσεις, π.χ. τη στάση απέναντι στη διαδικασία της μάθησης, γ. τις γνώσεις των μαθητών/-τριών στα διάφορα γνωστικά πεδία/αντικείμενα).

Όπως έχει αναφερθεί προηγείται ένας γενικός σχεδιασμός φακέλου: τι είναι και σε τι θα χρησιμεύσει. Ο/Η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/-τριες συναποφασίζουν τον στόχο τήρησης του φακέλου/τον χρόνο έναρξης/τον χρόνο ενημέρωσης/το περιεχόμενο του φακέλου/το είδος των εργασιών που θα εμπεριέχει και για τον τρόπο που θα καταχωρούνται οι εργασίες. Ο/Η μαθητής/-τρια συλλέγει, επιλέγει και οργανώνει εκείνα τα στοιχεία τα οποία έχουν οριστεί με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και παραπέμπουν σε ρητά διαβαθμισμένα κριτήρια αξιολόγησης. Ο/Η μαθητής/-τρια συζητάει το περιεχόμενο του φακέλου του με κάθε ενδιαφερόμενο (εκπαιδευτικό, συμμαθητές/-τριες, γονείς). Επίσης, έχει τη δυνατότητα μέσα από γόνιμο διάλογο να παρουσιάσει ό,τι έχει πετύχει μέσα από την υλοποίηση του φακέλου του, να διαπιστώσει αν και σε ποιο βαθμό έχει πραγματοποιήσει τους στόχους που έχει θέσει, να ακούσει τις παρατηρήσεις/σχόλια σχετικά με τον φάκελό του και κατ' επέκταση να εντοπίσει δεξιότητες/δυνατά σημεία/δυναμίες.

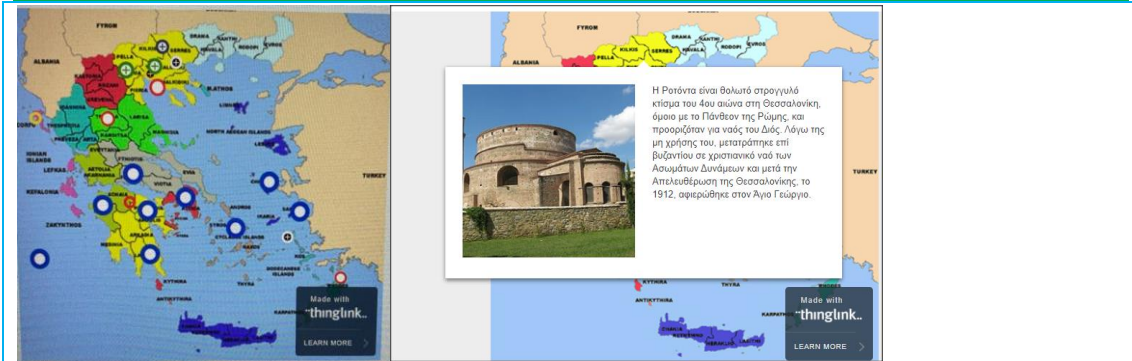
Αυτό που απαιτείται είναι τόσο ο/η μαθητής/-τρια όσο και ο/η εκπαιδευτικός να αισθάνονται ικανοποιημένοι ότι το «portfolio» αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα της κατανόησης και των ικανοτήτων του/της μαθητή/-τριας. Συνεπώς, το περιεχόμενο του «portfolio» πρέπει να ανταποκρίνεται σε προκαθορισμένα κριτήρια, ώστε να αντικατοπτρίζει επαρκώς την πρόοδο του/της μαθητή/-τριας. Ενδεικτικά στο «portfolio» μπορούν να συμπεριληφθούν:

1. Τα ημερολόγια αναστοχασμού που καταδεικνύουν τη μαθησιακή πορεία
2. Δείγματα εργασιών του/της μαθητή/-τριας που πραγματοποιούνται στο σχολείο ή στο σπίτι (ατομικές ή ομαδικές), όπως για παραδειγμα:

-Σύνδεσμοι τοποθεσίας ψηφιακών χαρτών

-Φωτογραφίες, αρχεία ήχου ή video που έχουν δημιουργηθεί από τους/τις μαθητές/-τριες (π.χ. video «Θρησκευτικά μνημεία», <https://youtu.be/rhw5w6Z5fGY>).

-Διαδραστικές αφίσες με κάποιο λογισμικό παρουσίασης όπως το παρακάτω παράδειγμα:

- Ατομικά «δελτία ερευνητή»
- Φύλλα ποιοτικής αξιολόγησης που έχουν συνταχθεί από τον/την εκπαιδευτικό
- Περιγραφικές παρατηρήσεις και σχόλια του/της εκπαιδευτικού
- Φύλλα αυτοαξιολόγησης μαθητή/-τριας
- Παρατηρήσεις ή προτάσεις του/της μαθητή/-τριας για τα Εργαστήρια και συνολικά για το Πρόγραμμα
- Υποστηρικτικό υλικό που δόθηκε ή διαμορφώθηκε κατά την υλοποίηση των εργαστηρίων
- Υλικό σχετικό με το θέμα του Προγράμματος Δεξιοτήτων που έχει συγκεντρώσει ο/η μαθητής/-τρια και αποκαλύπτει την οπτική και τα ενδιαφέροντά του/της
- Αυτοαξιολογικές κρίσεις του/της μαθητή/-τριας
- Στόχους μάθησης που έχει θέσει ο/η μαθητής/-τρια

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Θα χωριστείτε σε τέσσερις ομάδες και κάθε μία ομάδα θα αναλάβει να συλλέξει μέσα από προτεινόμενες έγκυρες πηγές, επίσημες ιστοσελίδες και αποθετήρια:

- υλικό (πληροφοριακό/εικονιστικό) που αφορά την περιοχή σας για πολιτιστικά και θρησκευτικά μνημεία που συγκαταλέγονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco (μνημεία, κτήρια, βυζαντινές εκκλησίες κ.α.) είτε για άλλα μνημεία που έχετε αποφασίσει. Μπορείτε όμως εάν εντοπίσετε ενδιαφέρον υλικό και από άλλες ιστοσελίδες να το συμπεριλάβετε.

- Στο τέλος θα αποθηκεύσετε το υλικό σε ψηφιακή μορφή.

- Να θυμάστε να αναφέρετε πάντα την πηγή σας και τους δημιουργούς!

Α. Η 1^η ομάδα θα ασχοληθεί με την πλατφόρμα της Europeana, <https://www.europeana.eu/el>. Ενδεικτικά:

Ροτόντα, http://3d_icons.ipet.gr/3dicons/index.php?id=ARC3DICONS_3D_1ROT&res=UL&metadata=inactive,

-Europeana,

<https://www.europeana.eu/el/search?page=1&view=grid&query=greek%20cultural%20monuments>.

Β. Η 2^η ομάδα θα ασχοληθεί με το Φωτόδεντρο, <http://photodentro.edu.gr/aggregator/>. Ενδεικτικά μπορείτε να εντοπίσετε υλικό για *Θρησκευτικά & ιστορικά μνημεία στην Ελλάδα*, διαθέσιμο στο: <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-3513>.

Γ. Η 3^η ομάδα θα ασχοληθεί με το αποθετήριο Οδυσσεύς, http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=473 και με την ιστοσελίδα Αρχαιολογία, <https://www.archaiologia.gr/>.

Δ. Η 4^η ομάδα θα συλλέξει πληροφορίες από έγκυρες ιστοσελίδες που σχετίζονται με μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς στην πόλη/περιοχή σας:

-Religiousgreece (<http://www.religiousgreece.gr/web/guest/start>),

-Yougoculture, <https://www.yougoculture.com/>,

-Άυλη Πολιτιστική κληρονομιά, <http://ayla.culture.gr/eggrafi-tis-texnis-tis-xerolithias-unesco-2018/>,

-Cultural society, <https://www.culturalsociety.gr/>,

-Δήμος Θεσσαλονίκης, [Μνημεία Unesco](#).

2^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

-Επιλέξτε ένα μνημείο που βρίσκεται στη γειτονιά του σχολείου σας ή και σε άλλα σημεία της πόλης/περιοχή σας. Κάθε μέλος της ομάδας θα επιλέξει ένα μνημείο. Εάν είναι δυνατό μπορείτε να βγάλετε και φωτογραφίες είτε να εντοπίσετε στο διαδίκτυο.

-Στη συνέχεια θα συμπληρώσετε ατομικά για κάθε μνημείο τα «Δελτία Ερευνητή», όπως φαίνεται παρακάτω αναζητώντας πρόσθετες πληροφορίες για να συντάξετε την «περιγραφή» του μνημείου.

Δελτίο Ερευνητή/τριας	
Τίτλος αντικειμένου/μνημείου	
Είδος <ul style="list-style-type: none"> • Ιστορικό κτίριο • Μνημείο • Εκκλησία • Μοναστήρι • Άλλο 	
Τόπος που βρίσκεται	
Χρονολογία	
Δημιουργός (εάν είναι γνωστό)	
Περιγραφή	
Το σχόλιά μας (π.χ. γιατί μου άρεσε)	
Σύνδεση/σχέση με τον τόπο μου	
Ποια είναι η σημασία του στοιχείου/μνημείου για τα μέλη της κοινότητας του;	
Ποια είναι η σημασία του στοιχείου/μνημείου για τη σύγχρονη ελληνική κοινωνία;	
Διαφύλαξη/ανάδειξη του στοιχείου	

Μέτρα διαφύλαξης/ανάδειξης που έχουν ληφθεί στο παρελθόν ή που εφαρμόζονται σήμερα (σε τοπική, περιφερειακή ή ευρύτερη κλίμακα).	
Μέτρα διαφύλαξης/ανάδειξης που προτείνετε να εφαρμοστούν στο μέλλον (σε τοπική, περιφερειακή ή ευρύτερη κλίμακα).	
Πηγές που χρησιμοποίησα για τη συμπλήρωση του δελτίου.	
Φωτογραφία/-ιες αντικειμένου	
Στοιχεία συντάκτη του Δελτίου α. Όνομα Συντάκτη/-ών β. Τόπος και Ημερομηνία Σύνταξης του Δελτίου	

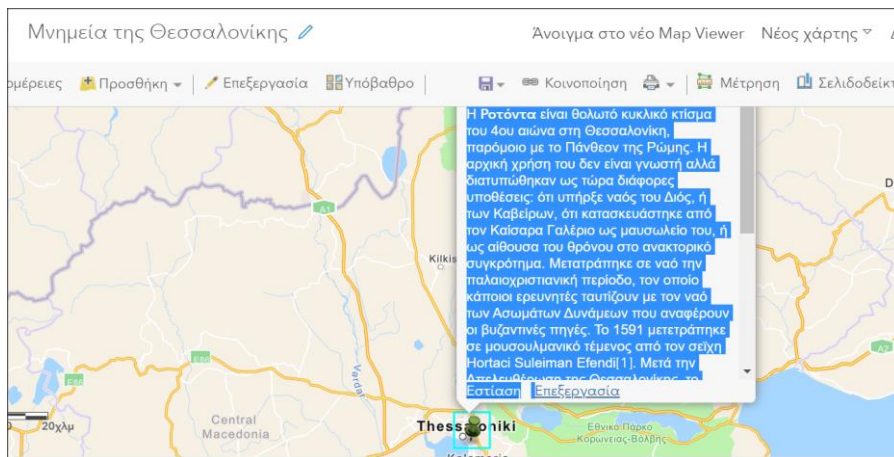

3^ο ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Χωρισμένοι σε 4 ομάδες θα ασχοληθείτε με τη δημιουργία ψηφιακών χαρτών.
 -Με τα στοιχεία που έχετε συγκεντρώσει στα προηγούμενα εργαστήρια θα δημιουργήσετε ομαδοσυνεργατικά τον δικό σας ψηφιακό χάρτη όπου θα αποτυπώνετε τα μνημεία της περιοχής σας μέσα από την πλατφόρμα ArcGIS (<https://www.arcgis.com/home/index.html>).

-Έχει ήδη δημιουργηθεί για την ομάδα σας ένας ψηφιακός χάρτης στην πλατφόρμα ArcGIS με τίτλο: «Μνημεία της Θεσσαλονίκης» που είναι όμως ημιτελής. Εσείς, θα πρέπει να τον ολοκληρώσετε εμπλουτίζοντάς τον με πολυμεσικό υλικό και πληροφορίες που εντοπίσατε στη διάρκεια της έρευνάς σας, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα:

- Αρχικά θα επιλέξετε το υπόβαθρο του χάρτη
- Θα κάνετε εισαγωγή δεδομένων στον χάρτη της περιοχής
- Θα προσθέσετε θεματικά επίπεδα από τις «σημειώσεις» του χάρτη.
- Κατόπιν θα επιλέξετε το εικονίδιο σχεδίασης και αφού εντοπίσετε πάνω στον χάρτη το σημείο που θέλετε θα το τοποθετήσετε.
- Στη συνέχεια επιλέγετε ποια σημεία θέλετε να τονιστούν, όπως και το είδος του υλικού που θα ενσωματώσετε, προσθέτε πληροφορίες, εικόνες και υπερσυνδέσμους, βίντεο. Με αυτόν τον τρόπο μπορείτε να κατασκευάσετε οποιοδήποτε χαρτογραφικό επίπεδο θέλετε.
- Μεταφορτώνετε το υλικό που έχετε συγκεντρώσει στην πλατφόρμα (εικόνες, βίντεο, πληροφορίες) αλλά έχετε τη δυνατότητα να προβείτε και σε τροποποιήσεις αργότερα.
- Όταν ολοκληρώσετε τον χάρτη: α) θα τον κοινοποιήσετε στην κοινότητα του ArcGIS, β) θα παρουσιάσετε τον ψηφιακό σας χάρτη στην ολομέλεια της τάξης και θα μοιραστείτε τις πληροφορίες και τα ευρήματά σας.

Παράρτημα

Βήματα δραστηριότητας: Συμφωνώ-Διαφωνώ

Οι μαθητές/-τριες λαμβάνουν θέση στον χώρο για μια θέση/άποψη (π.χ. Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων στις ανθρωπιστικές επιστήμες είναι απαραίτητη).

Δύο άκρες ενός διαδρόμου στην τάξη ορίζονται ως το θετικό και το αρνητικό. Στη μέση του διαδρόμου χαράσσεται μια (νοητή) γραμμή.

Ο/η εκπαιδευτικός κάνει στους/στις μαθητές/-τριες ερωτήσεις ή αναφέρει κάποιες θέσεις.

Οι μαθητές/-τριες, ανάλογα με τη γνώμη τους, πηγαίνουν στη θετική ή στην αρνητική πλευρά του διαδρόμου. Στο κέντρο μπορούν να παραμείνουν όσοι/-ες έχουν αμφιβολίες, ή δεν θέλουν να απαντήσουν σε μια ερώτηση.

Οι μαθητές/-τριες στέκονται στις διαβαθμίσεις του θετικού και του αρνητικού (συμφωνώ απόλυτα, σχετικά, λίγο κ.λπ.). Ο/η εκπαιδευτικός τους/τις ρωτάει για ποιο λόγο επέλεξαν τη συγκεκριμένη θέση.

Ο μαθητής/-τρια μπορεί να μείνει όσο χρόνο επιθυμεί σε κάθε θέση ή ερώτηση, να δημιουργήσει συζήτηση, να προκαλέσει διάλογο, ή να περάσει σε επόμενη θέση ή ερώτηση.

Οι μαθητές/-τριες, μετά από κάθε ερώτηση και διάλογο, έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν θέση στον διάδρομο.

Η δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί και εξ αποστάσεως με κάποιο λογισμικό παρουσίασης.

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

1. Στο προτεινόμενο Πρόγραμμα Δεξιοτήτων οι μαθητές/-τριες ως μικροί ερευνητές/χαρτογράφοι δημιουργούν τους δικούς τους διαδραστικούς ψηφιακούς χάρτες μνημείων.

Σωστό

Λάθος

2. Το Πρόγραμμα στοχεύει σε απόκτηση γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων και μεθοδολογιών στο πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών, ώστε να είναι σε θέση οι μαθητές/-τριες να αντιμετωπίσουν τις ψηφιακές προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα.

Σωστό

Λάθος

3. Η μεθοδολογία του Προγράμματος βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στη δασκαλοκεντρική διδασκαλία.

Σωστό

Λάθος

4. Για τις ανάγκες ανάπτυξης των εργαστηρίων του Προγράμματος σε σχέση με τους ψηφιακούς χάρτες αξιοποιείται η πλατφόρμα ArcGIS. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα να αξιοποιηθούν εναλλακτικά και οι χάρτες της google εάν κριθεί απαραίτητο από τον/την εκπαιδευτικό.

Σωστό

Λάθος

5. Σε όλη τη διάρκεια του Προγράμματος επιχειρείται ο συνδυασμός πολλών ειδών γραμματισμών: γλωσσικός, γεωγραφικός, θρησκευτικός, ψηφιακός με έμφαση στον ψηφιακό γραμματισμό.

Σωστό

Λάθος

6. Σε ποιες από τις παρακάτω Δεξιότητες στοχεύει περισσότερο το συγκεκριμένο πρόγραμμα;

Δεξιότητες Ζωής

Δεξιότητες Μάθησης

Δεξιότητες του νου

Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης

7. Με ποια από τα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα συνδέεται το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Δεξιοτήτων;

Ιστορία

Νεοελληνική Γλώσσα

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Γεωγραφία

Εικαστικά

Πληροφορική

Χημεία

Θρησκευτικά

Φυσική Αγωγή

Μαθηματικά

8. Το 7^ο Εργαστήριο είναι αφιερωμένο:

στον Κριτικό Αναστοχασμό,

την επιλογή επιτευγμάτων των μαθητών/-τριών για το «portfolio» τους

και την Αυτοαξιολόγηση

ανάθεση εργασιών

ετεροαξιολόγηση

9. Το φύλλο περιγραφικής αυτοαξιολόγησης είναι σχεδιασμένο με βάση ρουμπρίκες που υιοθετούν:

το πλαίσιο αναφοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης για τους δείκτες του

δημοκρατικού Πολιτισμού (RFCDG)

παραδοσιακά μοντέλα αξιολόγησης

το Ευρωπαϊκό ψηφιακό πλαίσιο

(DigCompEduEuropeanDigitalCompetenceFramework)

10. Το συγκεκριμένο Πρόγραμμα Δεξιοτήτων είναι προσανατολισμένο στον Σχολικό και Επαγγελματικό Προσανατολισμό

Σωστό

Λάθος